Zespół Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu
Sekcja Instrumentów Smyczkowych i Gitary

WYMAGANIA EDUKACYJNE – SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA

Instrument główny: **skrzypce**

Cykl: ośmioletni

KLASA I:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Znajomość nazw części skrzypiec i smyczka
- Opanowanie prawidłowej postawy
- Poznanie podstawowej notacji nutowej
- Opanowanie układu gry prawej i lewej ręki
- Umiejętność wydobycia dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry
- Opanowanie techniki gry całym smyczkiem i jego poszczególnymi częściami
- Znajomość podstawowych sposobów artykulacji (détaché, staccato, martelé, legato)
- Podstawowa umiejętność gry z akompaniamentem
- Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego
- Znajomość podstawowych zasad czyszczenia i konserwacji instrumentu

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

W klasie pierwszej cyklu sześcioletniego nie ustala się minimum programowego. Nauczyciel indywidualnie zwraca uwagę przede wszystkim na prawidłową postawę i aparat gry, dostosowując ilość przerobionego materiału do możliwości ucznia.

Metody weryfikacji postępów:

Styczeń : Występ publiczny „ Mój pierwszy koncert ”:

- utwór dowolny

Maj lub czerwiec: Sprawdzian w formie występu publicznego.

- utwór dowolny

Ocenę roczną wystawia nauczyciel przedmiotu głównego.

KLASA II:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Umiejętność posługiwania się prawidłowym aparatem gry
- Elementarna biegłość lewej ręki
- Rytm punktowany
- Gra w dwudźwiękach z użyciem pustej struny
- Chromatyka
- Flażolety naturalne
- Operowanie podstawowymi sposobami artykulacji (détaché, staccato, martelé, legato, pizzicato)
- Opanowanie prawidłowej intonacji
- Sprawna znajomość notacji muzycznej
- Umiejętność samodzielnego rozczytania prostego tekstu nutowego
- Podstawowa umiejętność gry z akompaniamentem
- Umiejętność czyszczenia i konserwacji instrumentu
- Strojenie instrumentu (maszynkami).

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 2 gamy durowe i 2 gamy molowe w obrębie dwóch oktaw; zakres do dwóch znaków przykluczowych.
- 6 etiud
- 4 utwory z fortepianem
- 1 część koncertu lub concertina
- ćwiczenia z podręczników gry na skrzypcach wynikające z bieżącego toku nauczania
- ćwiczenia palcowe wyrabiające biegłość lewej ręki (do wyboru nauczyciela prowadzącego).

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama 2-oktawowa sposobami: détaché, po 2 i po 4 legato, rytm:
- pasaż toniczny
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- gama 2-oktawowa wg wymagań dla pierwszego semestru + dwa pasaże
- dowolna etiuda
- jedna dowolna część koncertu lub concertina

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA III:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Znajomość i umiejętność gry w zakresie I – III pozycji, w tym:
- Elementarna znajomość II pozycji
- Umiejętność gry legato do 8 nut na jednym smyczku
- Proste dwudźwięki „kryte" dwoma palcami
- Trudniejsze układy chromatyczne
- Umiejętność frazowania i realizacji kontrastów dynamicznych
- Umiejętność wibracji
- Umiejętność samodzielnego rozczytania tekstu nutowego
- Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów
- Umiejętność gry z akompaniamentem

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 4 gamy do trzech znaków przykluczowych w obrębie wymuszającym wykorzystanie II i/lub III pozycji, oraz odpowiednie pasaże.
- 4 etiudy
- 2 utwory z fortepianem
- I, lub II i III część dowolnego koncertu lub concertina.

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama (2-oktawowa) z zastosowaniem palcowania wymuszającego użycie pozycji I – III, sposobami: détaché, po 2, po 4 i po 8 legato lub po 3 i po 6 legato, dowolne artykulacje kombinowane z zastosowaniem podziałów smyczka, staccato pod łukiem.
- dwa pasaże w pozycjach I – III
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- gama (2-oktawowa) sposobami do wyboru pedagoga + dwa pasaże
- dowolna etiuda
- jedna dowolna część koncertu lub concertina

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA IV:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Gra w pozycjach I – V
- Zaawansowana chromatyka w pozycjach, stosowanie ekstensji 4 palca
- Umiejętność gry dwudźwięków w etiudach i utworach
- Umiejętność gry dwudźwięków w gamie (tylko seksty)
- Umiejętność gry akordowej (proste akordy arco i pizzicato)
- Umiejętność frazowania i operowania cieniowaniem dynamicznym
- Wibracja
- Umiejętność właściwej realizacji znaków artykulacyjnych i agogicznych w utworze
- Realizacja podstawowych ozdobników
- Umiejętność czytania à vista.
- Umiejętność gry w zespole i z gry z akompaniamentem fortepianu.

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 4 gamy w obrębie dwóch oktaw do trzech znaków przykluczowych wraz z pasażami
- dwudźwięki do gamy: seksty
- co najmniej jedna gama (w obrębie jednej oktawy) na jednej strunie
- 4 etiudy
- 2 utwory z fortepianem
- I lub II i III część koncertu lub concertina. Dopuszcza się zrealizowanie formy wariacyjnej zamiast koncertu.

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama i pasaże z uwzględnieniem pozycji I - V . Sposoby: po 4 legato, po 8 po 16 lub po 3 po 6 i po 12 legato, staccato, rytm sicilianowy, detache w środku smyczka, po 4 ruchy na jeden dźwięk
- trzy pasaże
- seksty do wybranej do gamy (w obrębie pozycji I - III)
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- gama na jednej strunie, w tej samej tonacji co etiuda, sposobami do wyboru pedagoga + dwa pasaże
- dowolna etiuda
- jedna dowolna część koncertu lub concertina, ewentualnie forma wariacji (zamiast koncertu)

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA V:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Umiejętność gry w pozycjach I – V, wprowadzenie pozycji VI i VII
- Dbałość o prawidłową intonację w pozycjach i dwudźwiękach
- Gamy dwudźwiękowe (tercje, seksty i oktawy) w łatwych układach do III pozycji włącznie.
- Umiejętność gry ozdobników, akordów łamanych i flażoletów
- Wibracja
- Podstawowa znajomość artykulacji „lotnych" (sautillé, spiccato, ricochet)
- Szeroki zakres operowania dynamiką i frazowaniem
- Umiejętność samodzielnej pracy nad utworem
- Czytanie à vista
- Umiejętność gry w zespole i gry z akompaniamentem fortepianu

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 4 gamy w obrębie trzech oktaw wraz z pasażami i dwudźwiękami (tercje, seksty i oktawy). Zakres do czterech znaków przykluczowych.
- 4 etiudy, w tym co najmniej jedna dwudźwiękowa
- jedna część dowolnej sonaty
- 2 utwory z akompaniamentem
- 1 koncert (I lub II i III część). Dopuszcza się realizację formy wariacyjnej (zamiast koncertu).

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama i pasaże w obrębie 3 oktaw . Sposoby: po 3, po 6 po 12 legato, staccato, sautille, rytm sicilianowy
- cztery wybrane pasaże
- dwudźwięki: oktawy co najmniej w zakresie pozycji I – V, osobno, ale bez sposobu przygotowawczego
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- gama na jednej strunie, w tej samej tonacji co etiuda, sposobami do wyboru pedagoga.
- dowolna etiuda
- jedna część dowolnej sonaty. Wymaga się znajomości sonaty na pamięć.
  Na ocenę dostateczną dopuszcza się wykonanie sonaty z nut.
- I, lub II i III część dowolnego koncertu lub concertina, ewentualnie forma wariacji
  (zamiast koncertu).

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA VI:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Umiejętność gry w pozycjach I – VII
- Biegłość gry
- Umiejętność wibracji w wysokich pozycjach (powyżej III)
- Prawidłowa intonacja gamy dwudźwiękowej
- Stosowanie różnorodnego smyczkowania i artykulacji, w tym artykulacji „lotnych" np. sautillé, spiccato, ricochet
- Umiejętność gry zespołowej i z akompaniatorem
- Umiejętność pokonywania tremy podczas występu, umiejętność właściwej koncentracji

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 1 para gam jednoimiennych lub równoległych w obrębie trzech oktaw wraz z pasażami i dwudźwiękami (tercje, seksty i oktawy). Zakres do czterech znaków przykluczowych.
- 3 etiudy, w tym co najmniej jedna dwudźwiękowa
- jedna część dowolnej Fantazji G. Ph. Telemanna
- dwie kontrastujące części sonaty
- 2 utwory z akompaniamentem
- koncert (I lub II i III część).

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- dowolna etiuda
- jedna wybrana część dowolnej Fantazji G. Ph. Telemanna
- dwie kontrastujące części sonaty. Wyklucza się powtarzanie części sonaty z V klasy

Marzec: przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam jednoimiennych lub równoległych w obrębie 3 oktaw, sposobami: po 3 lub po 4 legato, na cały smyczek, spiccato, sautillé, staccato
- pasaże w obrębie trzech oktaw (co najmniej cztery)
- gama w dwudźwiękach (w tercjach) przez 2 oktawy
- dowolna etiuda
- czytanie *a vista*

Ocena z przesłuchania technicznego ma wpływ na ocenę egzaminu końcowego w ten sposób, że ocena z egzaminu końcowego nie może być różna o więcej niż 3 punkty.

Maj lub czerwiec: egzamin końcowy:

- etiuda dwudźwiękowa (z tym, że jeżeli uczeń nie deklaruje chęci zdawania do szkoły muzycznej II stopnia, to może grać inną etiudę niż dwudźwiękowa)
- koncert (I lub II i III część).
- utwór dowolny.

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA VII:

Umiejętności techniczne do opanowania:

Gamy w obrębie trzech oktaw. Sposoby: staccato, sautillé, spiccato, legato po 3 lub 4, 6 lub 8, ew. 12 nut na 1 smyczek, oraz na 2 smyczki w tempie umiarkowanym.

Pasaże po 3 legato – min. 5 rodzajów wybranych przez nauczyciela

Dwudźwięki: tercje, seksty i oktawy w obrębie dwóch oktaw w wolnym tempie - osobno.

Proponowane zbiory gam: E. Umińska, M. Szczepanowska, Sł. Tomasik, C. Flesch

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 2 dowolne pary gam jednoimiennych ww. sposobami + pasaże i dwudźwięki wymienione powyżej
- 2 kontrastujące części dowolnej Fantazji G. Ph. Telemanna
- 4 etiudy, w tym co najmniej jedna dwudźwiękowa
- 2 utwory z fortepianem, w tym: 1 kantylenowy i 1 o charakterze wirtuozowskim
- 2 kontrastujące części sonaty barokowej, np. A. Corellego, G. Ph. Telemanna, G. F. Händla, i in.
- I lub II. i III. część koncertu solowego, barokowego lub klasycznego (bez kadencji)

Metody weryfikacji postępów:

Przesłuchania półroczne i egzaminy promocyjne wg następującego planu:

Październik: Przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam (wraz z pasażami i dwudźwiękami dur lub moll)
- etiuda (może być dwudźwiękowa, lub inna)
- czytanie à vista

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- etiuda (dwudźwiękowa, jeśli nie była zaliczana w październiku)
- 2 kontrastujące części Fantazji G. Ph. Telemanna
- 2 kontrastujące części sonaty (z nut)

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- etiuda
- utwór dowolny
- I lub II i III część koncertu (bez kadencji)

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA VIII:

Umiejętności techniczne do opanowania:

Gamy C/c, D/d i F/f w obrębie trzech oktaw. Sposoby: staccato, sautillé, legato po 3 (4), 6 (8), na 2 smyczki, w tempie szybszym niż w klasie I. Gama chromatyczna przez 2 oktawy – w tempie i w ilości nut legato ustalonej przez nauczyciela, ale nie mniej niż 6 nut na łuku.

Pasaże po 3 legato – min. 5 pasaży wybranych przez nauczyciela

Dwudźwięki: tercje, seksty i oktawy w obrębie dwóch oktaw – osobno.

Proponowane zbiory gam: E. Umińska, M. Szczepanowska, Sł. Tomasik, C. Flesch

Na przesłuchaniach obowiązuje wykonanie wybranych dwóch par gam spośród trzech zaproponowanych powyżej.

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 2 pary gam (przedst. jak wyżej) + odpowiednie sposoby, pasaże i dwudźwięki
- dwie kontrastujące części Fantazji G. Ph. Telemanna lub innej formy polifonicznej na skrzypce solo
- 4 etiudy, w tym conajmniej jedna dwudźwiękowa.
  2 utwory z fortepianem – jeden kantylenowy i jeden wirtuozowski
- 2 części sonaty barokowej (obowiązuje prezentacja pamięciowa)
- dowolny koncert, cz. I (bez kadencji) lub II i III

Metody weryfikacji postępów:

Przesłuchania półroczne i egzaminy promocyjne wg następującego planu:

Październik: Przesłuchanie techniczne

- 1 para gam (wraz z pasażami i dwudźwiękami dur lub moll)
- etiuda (może być dwudźwiękowa, ale nie musi)
- czytanie à vista

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- etiuda (dwudźwiękowa, jeśli nie była zaliczana w październiku)
- 2 kontrastujące części Fantazji G. Ph. Telemanna
- 2 kontrastujące części sonaty (z nut)

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- etiuda
- utwór dowolny
- I lub II lub III część dowolnego koncertu (bez kadencji)

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program.

ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW W SEKCJI INSTRUMENTÓW SMYCZKOWYCH I GITARY:

W trakcie przeprowadzania egzaminów i przesłuchań oceniane są – z uwzględnieniem wymagań edukacyjnych poszczególnych klas – następujące elementy:

- realizacja minimum programowego
- aparat gry, umiejętności techniczne
- intonacja, jakość dźwięku i estetyka brzmienia
- opanowanie pamięciowe utworów (z wyjątkiem sytuacji, gdzie wykonanie z nut jest dopuszczone)
- dokładność w realizowaniu tekstu nutowego i elementów dzieła muzycznego (dynamika, artykulacja, właściwe tempo i agogika)
- stylowość wykonania
- ogólne walory artystyczne, swoboda wykonawcza, bezstresowość, pewność, indywidualność produkcji
- sposób zachowania na scenie

Ponadto ocenie podlega praca ucznia w ciągu roku, jego frekwencja i czynne uczestnictwo w audycjach i koncertach w ciągu roku.

Ocenianie uczniów grających na wiolonczeli odbywa się wg tych samych progów dla każdej klasy, uzależnionych od minimum programowego danej klasy. Wszystkie egzaminy i przesłuchania oceniane są punktami w skali od 0 – 25 punktów. Zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania Zespołu Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu stosunek otrzymanych punktów do oceny ucznia ma się następująco:

25 punktów – ocena celująca
21-24 punkty – ocena bardzo dobra
16-20 punktów – ocena dobra
13-15 punktów – ocena dostateczna
11-12 punktów – ocena dopuszczająca
0-10 punktów – ocena niedostateczna

Ocena z przesłuchania lub egzaminu wystawiana jest przez komisję wg następującej procedury:

- Propozycję oceny podaje nauczyciel prowadzący lub – w razie jego nieobecności – upoważniony nauczyciel, dyrektor lub kierownik sekcji
- Każdy z członków komisji proponuje swoją punktację
- Ocenę ustala się w średniej arytmetycznej punktów przyznanych przez poszczególne osoby wchodzące w skład komisji i zaokrągla się do pełnych punktów w ten sposób, że części ułamkowe punktów wynoszące mniej niż 0,5 punktów pomija się, a ułamkowe części punktów wynoszące 0,5 punktu i więcej podwyższa się do pełnych punktów.
- Z egzaminu promocyjnego sporządza się protokół zawierający w szczególności: nazwę zajęć edukacyjnych z których był przeprowadzony egzamin, imiona i nazwiska osób wchodzących we skład komisji, termin egzaminu, imię i nazwisko ucznia, program wykonany podczas egzaminu, ustaloną ocenę klasyfikacyjną wraz z liczbą punktów uzyskanych przez ucznia. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład komisji, stanowi on załącznik do arkusza ocen ucznia.

Ocenę celującą (25 pkt.) otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętnościami objęte programem nauczania danej klasy; jego gra jest bezbłędna technicznie, w szczególności od strony intonacyjnej i jakości dźwięku, precyzji

rytmicznej i utrzymania tempa. Na ocenę celującą wymagana jest gra interesująca od strony muzycznej, zawierająca elementy samodzielnej interpretacji utworu, a także bez usterek pamięciowych. Produkcja ucznia celującego jest swobodna i bezstresowa. Uczeń musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, musi być laureatem konkursu lub przesłuchania o randze co najmniej regionalnej lub wykazać się innymi podobnymi osiągnięciami. Uczeń otrzymujący ocenę celującą potrafi wykazać się znajomością skrzypcowej literatury muzycznej i posiada wystarczającą na poziomie danej klasy wiedzę o twórcach i stylach wykonywanych przez siebie utworów. Laureat ogólnopolskiego konkursu, przesłuchania lub przeglądu, którego organizatorem jest Centrum Edukacji Muzycznej lub minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego otrzymuje najwyższą pozytywną roczną ocenę i jest zwolniony z egzaminu promocyjnego

Ocenę bardzo dobrą (21 - 24 pkt.) otrzymuje uczeń, który gra bezbłędnie lub prawie bezbłędnie technicznie na poziomie wymogów programowych swojej klasy. Ewentualne drobne usterki dźwiękowe lub intonacyjne mogą być uwzględnione, pod warunkiem, że gra ucznia jest także interesująca od strony interpretacyjnej i jest pozbawiona wyraźnych wpadek pamięciowych. Uczeń chcący otrzymać ocenę bardzo dobrą musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, wziąć czynny udział w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku szkolnego (co dokumentuje odpowiednim wpisem w indeksie), oraz posiadać podstawową wiedzę o kompozytorze i stylu wykonywanych przez siebie utworów.

Ocenę dobrą (16 - 20 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, program na egzaminach i przesłuchaniach wykonuje sprawnie i z pamięci (poza pozycjami, których wykonanie z nut jest dopuszczone w wymogach edukacyjnych jw.); jego gra wykazuje pewne wady interpretacyjne i/lub techniczne. Warunkiem otrzymania oceny dobrej jest ponadto systematyczna praca w ciągu roku, umiarkowany udział w życiu koncertowym szkoły, czynne uczestnictwo w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku (udokumentowanych wpisem w indeksie), oraz wykazanie się elementarną wiedzą o wykonywanym programie.

Ocenę dostateczną (13 - 15 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, wykonuje program w całości. Dopuszcza się: braki pamięciowe, powtarzające się błędy techniczne i usterki interpretacyjne. Na ocenę dostateczną kwalifikuje niesystematyczna praca w ciągu roku, pod warunkiem jednak, że: uczeń uczestniczył czynnie w co najmniej jednej audycji w ciągu roku, wykazuje zainteresowanie życiem koncertowym szkoły i rokuje nadzieje na poprawę usterek zauważonych na egzaminach i przesłuchaniach.

Ocenę dopuszczającą (11 - 12 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnia minimum programowego dla swojej klasy w tym sensie, że na egzaminie nie jest w stanie wykonać zadanego programu w całości, robi poważne błędy tekstowe, techniczne i interpretacyjne, myli palcowanie i smyczki, nie przerobi w ciągu roku wymaganego repertuaru z powodu minimalnej pracy własnej. Ocena dopuszczająca z przedmiotu głównego jest oceną nie promującą i otrzymuje ją uczeń nie rokujący nadziei na dalszą edukację w szkole muzycznej. Ocena dopuszczająca wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

Ocenę niedostateczną (0 - 10 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymogów programowych dla danej klasy zarówno pod względem realizacji programu, jak i pod względem założeń technicznych dla swego roku. Jego gra nie rokuje żadnych nadziei na dalszą edukację, oraz nie mieści się nawet w wymaganiach na ocenę dopuszczającą. Ocena niedostateczna jest również oceną nie promującą. Ocena niedostateczna wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.